

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2001

Helsinki 2002

K 10/2002 vp

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2001

Helsinki 2002

ISSN 0437-2328

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2002

Eduskunnalle

Eduskunnan kirjastosta annetun lain (717/2000) 3 §:n mukaisesti Eduskunnan kirjaston hallitus antaa kunnioittavasti eduskunnalle oheisen kertomuksen Eduskunnan kirjaston hoidosta ja toiminnasta vuonna 2001. Kertomuksen on laatinut Eduskunnan kirjaston johtaja Tuula H. Laaksovirta.

Helsingissä maaliskuun 20 päivänä 2002

Eduskunnan kirjaston hallituksen puolesta:

Kaarina Dromberg

kirjaston hallituksen puheenjohtaja

Tuula H. Laaksovirta

Eduskunnan kirjaston johtaja

Sisältö

1 Kirjaston hallitus	7	6 Näyttelyt.....	17
2 Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan	8	7 Henkilöstö	17
3 Palvelut	10	Liite 1. Julkaisut	19
4 Kokoelmatyö	13	Liite 2. Kirjaston henkilöstö 31.12.2001	20
5 Eduskunnan arkisto.....	16		

1 Kirjaston hallitus

Kirjaston hallitus vuonna 2001

Kirjaston hallituksen kokoonpano 1.1.—31.12.2001

Jäsenet:

Dromberg, Kaarina, markkinointisihteer
ri, kansanedustaja, hallituksen puheenjohtaja

Puisto, Virpa, erikoissairaanhoitaja, kansanedustaja, hallituksen varapuheenjohtaja
Prusti, Riitta, kansanedustaja

Puhakka, Osmo, kirkkoherra, kansanedustaja

Komi, Katri, MMM, kansanedustaja
Tyynilä, Markku, OTT, lainsäädäntöneuvos, valtionhallinto

Saarenpää, Ahti, OTT, professori, oikeustiede

Tiilikainen, Teija, VTT, valtiotieteet

Tapio Heinimaa, tietopalvelusihteer
i, kirjaston henkilökunnan edustaja

Varajäsenet:

Tulonen, Irja, sairaanhoitaja, kansanedustaja

Karhu, Saara, tv-toimittaja, kansanedustaja

Kanerva, Erkki, rikosylikomisario, kansanedustaja

Wideroos, Ulla-Maj, kunnanjohtaja, kansanedustaja

Krohn, Irina, TeM, kansanedustaja
Lång, Ulla, VT, hallitusneuvos

Konstari, Timo, OTT, professori

Lappalainen, Pertti, YTT

Hakala Kristiina, YTM, tutkija, kirjaston henkilökunnan edustajan varahenkilö

Kirjaston hallitus on kokoontunut vuoden aikana 9 kertaa; 7.2.2001, 14.3.2001, 4.4.2001, 9.5.2001, 30.5.2001, 19.9.2001, 17.10.2001, 14.11.2001 ja 19.12.2001.

2 Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan

Kertomusvuonna tapahtui monta suurta muutosta. Lähes vuosikymmenen palveluttu VTLS-kirjastojärjestelmä siirtyi historiaan. Kirjaston autonominen asema suhteessa eduskunnan kansliaan päättyi ja kirjasto siirtyi osaksi eduskunnan tieto- ja viestintäyksikköä. Palvelujen painopiste siirtyi edelleen verkkopalveluihin ja digitaalisen aineiston määrä kasvoi.

Mikään edellä kuvattu muutos ei tullut yllättäen. Jokaiseen niistä on valmistauduttu useita vuosia. Hyvällä valmistautumisella ja omalla aktiivisella työpanoksella muutokset ovat tapahtuneet odotusten mukaisesti ja odotusten suuntaisesti. Muutoksissa jokin loppuu tai vähenee ja jokin uusi astuu esiin. Muuttumaton organisaatio lahoaa pystyyn. Lahovikoja ei Eduskunnan kirjaston toiminnassa ole. Kirjastoa on uudistettu tasaiseen tahtiin 129 vuotta välillä radikaalimmin, välillä hitaammin. Muutoksen tahdin ja suunnan ovat aina näyttäneet asiakkaat.

Vaikka lainausmäärät laskevat, aineistojen käyttö lisääntyy. Lainaustilastot rekisteröivät kirjaston tiloissa asiointia ja tiskiltä lainausta. Sen toiminnan väheneminen alkoi vuonna 1999 lainauksen puolittumisella. Puolittumisen jälkeen lainaus on pysynyt samalla 37 000 kpl:een tasolla ja niin on hyvä. Kirjaston palvelutaso ei ole laskenut, kiitos hyvän ennakkoinnin. Kun tiedettiin, että asiakkaat siirtyvät käyttämään aineistoja verkon kautta, aloitettiin uusien palvelujen tuottaminen jo hyvissä ajoin ennen kuin asiakaskäynnit alkoivat vähetä.

Asiakkaat asioivat nykyisin mieluusti kotia tai työpaikalta verkon välityksellä. Kun aineistot ovat jo paljolti elektronisena, mm. kaikki valtiopäiväasiakirjat, on mukavinta noutaa ne elektronisesta arkistosta omalle työasemalle. Lainaus saattaa jatkossa hie- man taas nousta, kun lainojen uusiminen ja

varaaminen on mahdollista verkkojen kautta. Aineistopyynnöistä suurin osa tulee jo nyt verkon kautta.

Uudet palvelut tuovat uudenlaista kysyntää. Tällaisesta on esimerkkinä ”Kysy kirjastonhoitajalta”, uusi valtakunnallinen verkkopalvelu yhdessä yleisten kirjastojen kanssa.

Uutta palvelua on myös jatkuvasti laajeneva tiedonhallinnan verkkokoulutus. Koulutusta tarvitaan kaikille ikäryhmille. Eduskunnan kirjasto järjesti eduskunnan eläkeläiskerhon jäsenille 16.10.2001 koulutuspäivän ”Seniorit verkolla”. Tilaisuus liittyi valtakunnalliseen senioreiden viestintäpäivään. Kurssilla perehdyttiin niin virustorjuntaan kuin eduskunnan verkkopalveluihinkin ja surffattiin Internetissä. Niin hyvä oli oppimistahti ja suuri oppimisen ilo, että tätä verkkokoulutusta jatketaan.

Uudet työmenetelmät ovat kasvattaneet paitsi kotimaisten asiakkaiden kirjoja ja määrää, myös ulkomaisten asiakkaiden määrää. Jälkimmäisestä osoituksena on, että ruotsin- ja englanninkielisten käyttöliittymien käyttö lähes nelinkertaistui kertomusvuonna.

Kirjaston aineistoluetteloiden verkkokäyttö lisääntyi tuntuvasti. Tähän on odotettavissa huomattavaa nousua, kun vaikeakäyttöinen kirjastojärjestelmä vaihdettiin uuteen asiakasystävällisempään Voyageriin. Tässä yhteydessä vanhat asiakaspäätteet vaihdettiin Internet-työasemiksi. Uudessa järjestelmässä on yksi toiminto, jonka tehostumisesta ollaan kovin eri mieltä — karhunna. Aineiston kierto nopeutui, tehostui ja automatisoitui. Lainan saava asiakas tuntuu olevan tehostuneeseen karhunnaan tyytyväinen ja palauttava asiakas tyytymätön.

Aineiston laadunvalvonta edellyttää aineistojen poistoa ja tiedostojen huoltoa. Kir-

jastossa on päästy useiden vuosien kehitystyön jälkeen tasapainoiseen tilanteeseen. Kertomusvuonna poistettiin tiedostoista 19 800 tietuetta, muutettiin 600 asiasanaa ja poistettiin yhteensä 9 530 nidosta. Poistot toimitettiin lähinnä Varastokirjastoon.

Eduskunnan kirjaston yhteydessä toimiva eduskunnan arkisto on korvaamaton eduskuntatyön tallentamisen aarreaitta. Kertomusvuonna järjestettiin vuoden 1897 valtiopäivien valiokunta-asiakirjoja. Arkistointityö on hyvin ohjeistettu, ja kertomusvuonna hyväksyttiin oikeusasiamiehen kanslian arkistosääntö. Samoin kovasti kasvaneen kansainvälisen toiminnan arkistointi saatiin mallilleen.

Henkilökunta on koko tietoyhteiskuntamuutos-myllerryksen ajan koulutautunut kiittävästi. Eikä koulutustahti ole hidastunut. Kirjasto- ja tietopalvelussa — kuten myös arkistotoimessa — työn muutokset ovat niin konkreettisia ja tuntuvat niin selvinä arkipäivässä, ettei päätä pysty pensaaseen pistämään. Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto edellytti jokaisessa työpisteessä uudelleen koulutautumista, jotta entiset tutut työt saadaan teknisesti tehtyä ja luotua uusia palveluja ja työkäytäntöjä. Urakasta selvittiin, kiitos kirjaston oman hyvän järjes-

telmätiimin ja työntekijöiden ammattitaidon.

Kertomusvuonna Eduskunnan kirjaston autonomia lakkasi ja kirjasto siirtyi hallinnollisesti eduskunnan kanslian osaksi. Hallinnollisen kontekstin muutos oli luonteva jatko sisäisille muutoksille, joita kirjastossa toteutettiin vuosina 1995—1999. Hallinnollisten ja toiminnallisten muutosten syy ja lähde on muuttunut yhteiskunta ja muuttuvat asiakaspalveluvaateet. Tukiprosessien, kuten hallinnon ja organisatoristen järjestelyjen, tulee auttaa ja tukea pääprosesseja, so. tietovaranto ja -palvelutyötä asiakkaita varten.

Eduskunnan kirjaston 129 vuoteen mahtuu kymmenkunta suurta organisatorista muutosta. Siitä voi päätellä, että sukupolven aikana asiakaskunta uudistuu ja vaatimukset uudistuvat. Uusi hallinnollinen kokonaisuus — tieto- ja viestintäyksikkö — kokoaa sisälleen eri tavoin tiedonvälityksen sisältöihin erikoistuneet ammattilaiset. Tämän yksikön alueena on tiedonvälitys niin eduskunnan sisällä kuin eduskunnasta ulospäinkin. Uusi yhteistyön konteksti sopii hyvin Eduskunnan kirjaston työhön uudella vuosituhannella.

3 Palvelut

Lainaus	37 031 kpl
näistä kopioina	3 228 kpl
Tiedonhaut	3 865 kpl
näistä eduskunnalle	900 kpl
Tiedonhallinnan koulutus	1 379 henkilölle
Aukiolotunteja	2 540 tuntia

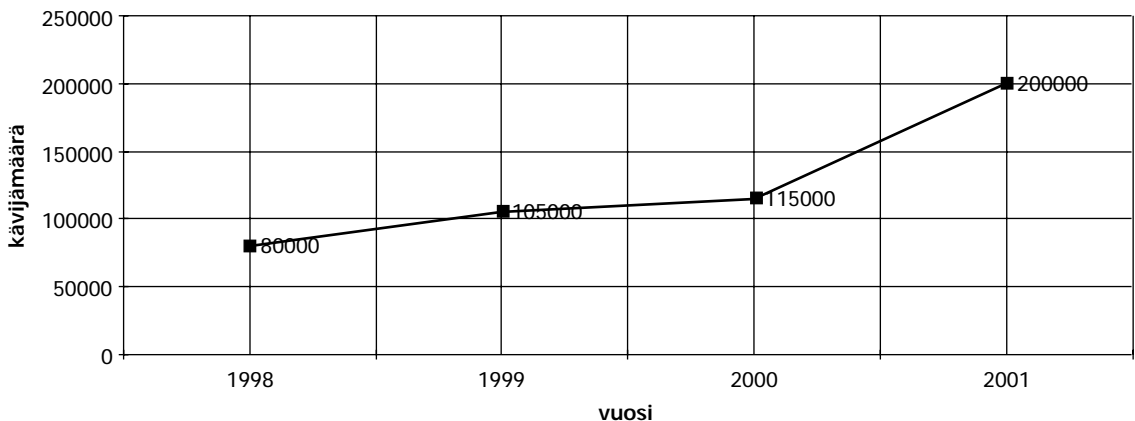
Kirjaston palvelutoimintoja leimasi vuonna 2001 kirjastojärjestelmän vaihtuminen VTLS:stä Voyageriin. Edeltäjänsä tavoin järjestelmä on yhteishanke korkeakoulukirjastojen kanssa. Se edustaa uutta aikakautta: se on käyttäjäystävällisempi ja tarjoaa monia uusia palvelumahdollisuuksia, kuten kirjaston kokoelmien ja palvelujen laajemman etäkäytön ja käyttäjien itsenäisen toiminnan. Paikasta ja ajasta riippumatta käyttäjän on omalta työasemaltaan mahdollista tehdä aineistopyyntöjä, tarkistaa omat kirjainansa, niiden eräpäivät ja uusia itse haluamansa lainat. Voyager avattiin käyttäjille syyskuussa.

Kirjaston käyttö lainoina mitattuna vastasi edellisen vuoden lukuja. Muista kirjastoista aineistoa välittävän kaukopalvelun

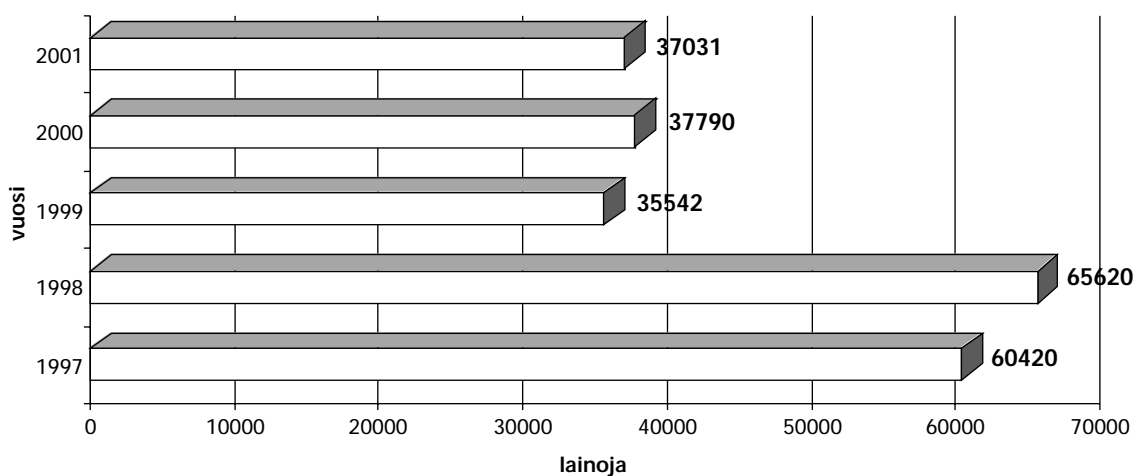
lainoista oli kansanedustajien ja virkamiesten osuus 82 %. Edellisenä vuonna avatun kirjaston luettelon, Selman verkkoversion myötä kirjaston käyttö verkon välityksellä lisääntyi tuntuvasti. Kertomusvuoden aikana Selman sivuja luettiin kaikkiaan noin 68 300. Selman ruotsin- ja englanninkielisten käyttöliittymien käyttö lähes nelinkertaistui. Aineistopyynnöistä suurin osa saadaan nykyään jo verkon välityksellä.

Tieto- ja viestintäyksikön organisaatiouudistuksen käynnistyttyä vuoden 2001 alussa kirjaston tietopalvelu tiedotti palveluistaan lähinnä ulkopuolisille asiakkaille. Kansanedustajien avustajien ja virkamiesten palvelu jatkui vielä entiseen tapaan. Organisaatiouudistuksessa sovittu työnjako sisäisen tietopalvelun kanssa näkyi kuitenkin jo toi-

Kirjaston www-sivujen kävijämäärät 1998—2001

Lainat 1997—2001

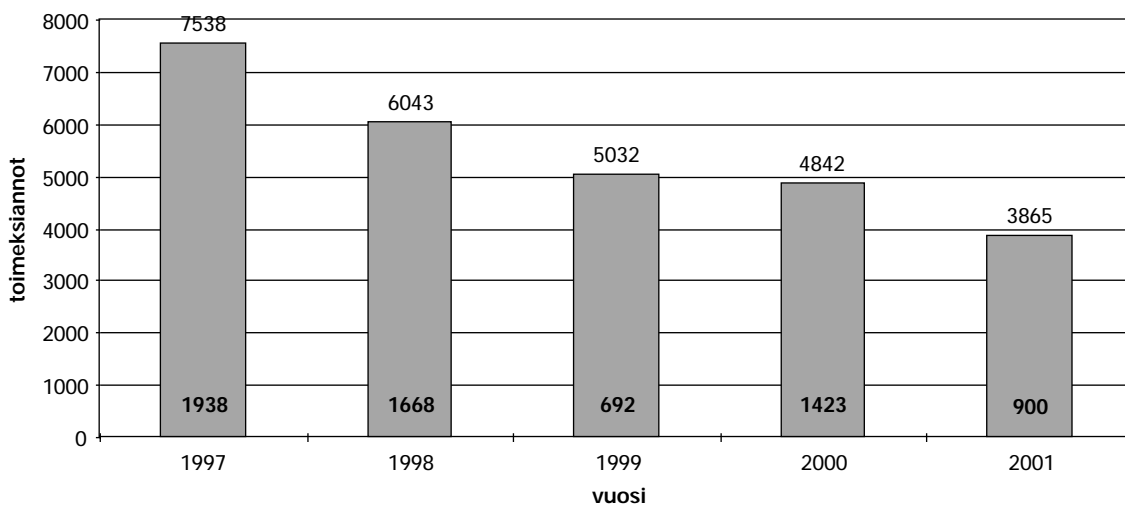

meksiantojen määrän laskuna. Edellisenä vuonna todettu kasvava Internet/etäkäytön opastus sekä puhelimitse että paikan päällä vaikutti erityisesti pienten toimeksiantojen määrään vähentävästi.

Eduskunnan kirjasto liittyi vuoden lopussa ensimmäisenä erikoiskirjastona yleisten

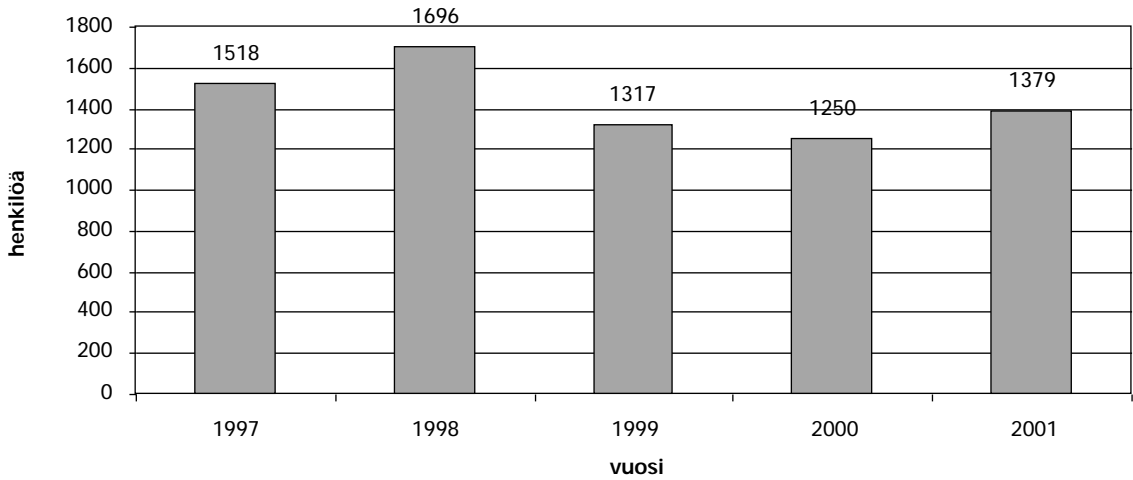
kirjastojen tarjoamaan ”Kysy kirjastonhoitajalta” -etäpalveluun. Myös kirjaston oman kotisivun kautta luotiin mahdollisuus kysymysten esittämiseen tietopalvelun vastattavaksi. Näiden verkkotietopalveluiden avulla voi kellonajasta riippumatta missä tahansa kysyä tietoa Eduskunnan kirjastosta.

Tiedonhaut 1997—2001

luvut pylväiden sisällä = tiedonhaut edustajille ja virkamiehille

Tiedonhallinnan koulutus 1997—2001

Neuvonta ja opastus, tiedustelut, erilaiset pyynnöt ja uuden järjestelmän hiomistarpeet ovat työllistäneet henkilökuntaa runsaasti. Samoin kirjaston käytäntöjen sovitaminen uuden järjestelmän piirteisiin. Lainojen takaisinpyydäntää on nopeutettu. Kirjojen kierto asiakkaalta toiselle on tehostunut.

Uuden kirjastojärjestelmän tulon myötä kirjaston asiakastilojen työasemia uudistettiin. Nyt kaikilta työasemilta voi käyttää myös Internetiä.

Tieto- ja viestintäyksikön messuesiintymisten yhteydessä tietopalvelu osallistui sopiviin seminaareihin puheenvuorolla. Turun kirja- ja koulumessujen yhteydessä pidettyyn koulukirjastonhoitajien seminaariin osallistui n. 100 kuulijaa. Kuntamarkkinoilla Helsingissä pidettyihin tietoisuuksiin valtiopäiväasioista osallistujia oli niin paljon kuin tilaan mahtui.

Eduskunnalle tarjotun tiedonhallinta-koulutuksen erityiskohderyhmänä olivat kuluneena vuotena kansanedustajien avustajat, joille tarjottiin sekä tietoisuuksiä että käytännön koulutusta atk-luokassa. Myös maakuntakirjastoissa sijaitsevien eduskuntatietopisteiden yhdyshenkilöitä koulutettiin.

Kansanedustajien uutuuksiluettelo ja EU-uutuuksiluettelo ilmestyivät molemmat 15 kertaa. Uutuuksiluetteloiden jakelussa siirryttiin ensisijaisesti sähköiseen muotoon, samoin sisällyksiluettelo-seurannoissa. EU-uutuuksiluettelossa otettiin käyttöön linkki- viittaukset artikkeleihin. Asiakastiedote Ajan- kohtaista Eduskunnan kirjastossa julkaistiin kahtena numerona sähköisesti ja paperimuodossa.

4 Kokoelmatyö

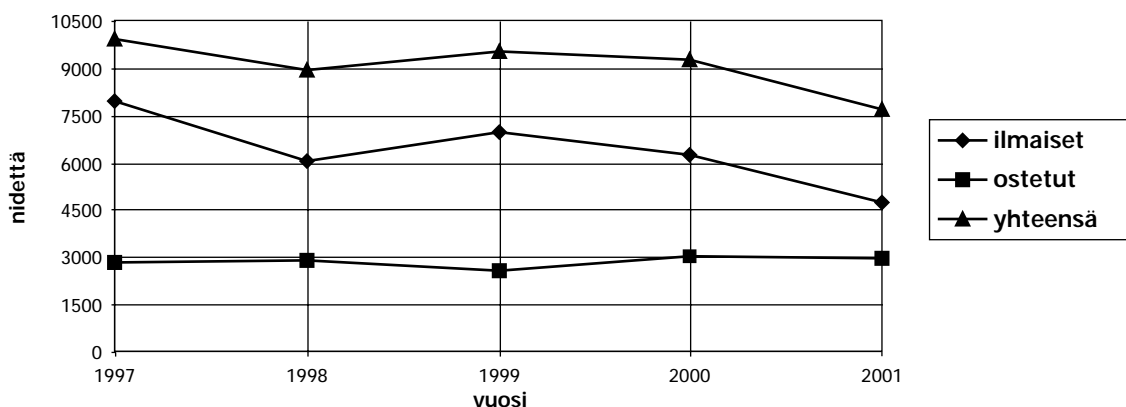
Kokoelmien kartunta	7 678 nid.
näistä maksuttomasti saatuja kirjoja	3 181 nid.
maksuttomasti saatuja kausijulkaisuja ...	1 563 nid./vsk
ostettuja kirjoja	1 652 nid.
ostettuja kausijulkaisuja	1 282 nid./vsk
Kokoelmista poistettuja	9 531 nid.
	241 hm
Kokoelmat 31.12.2001	603 420 nid.
	15 255 hm
Kirjastoaineiston hankintamääräraha	3 200 000 mk
	(538 200 e)

Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto ja siihen perehtyminen vaikuttivat kirjaston kokoelmien kartuntaan niin, että kartunnan määrä laski edellisestä vuodesta runsaat 17 %. Hankintatoiminnot olivat keskeytyksissä runsaan kolmen kuukauden ajan.

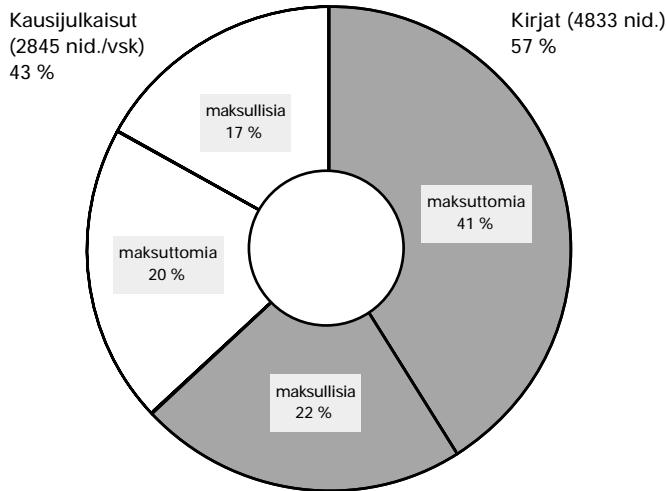
Maksuttomasti saatujen julkaisujen osuus kartunnasta oli kertomusvuonna 62 %. Rahalliselta arvoltaan se oli noin 2 500 000 mk (420 000 e). Maksuttomasti kirjasto sai edelleen vapaakappalelain perusteella kotimaista kirjallisuutta. Helsingin yliopiston kirjaston vapaakappalepalvelu

on valinnut Eduskunnan kirjastolle lain perusteella tulevat oikeus- ja yhteiskuntatieteelliset julkaisut. Valtion virastot ja laitokset lähettävät julkaisujaan samoin kuin monet tutkijat. Kirjasto on edelleen Euroopan unionin virallisjulkaisujen tallekirjasto, samoin YK:n ja sen erityisjärjestöjen sekä WTO:n, OECD:n, ETYJ:n, UNIDROIT'n ja Asian Development Bankin julkaisujen tallekirjasto. Näiden kansainvälisten järjestöjen julkaisut ovat tärkeitä — ei vain eduskunnalle vaan myös suomalaisille tutkijoille. Useimpien järjestöjen julkaisut ovat jo käy-

Kokoelmien kartunta 1997—2001

Julkaisujen hankinta 2001 (yhteensä 7678 nid.)

tettävissä myös niiden kotisivuilta. Yhteistyö näiden laitosten ja järjestöjen kanssa on sujunut erinomaisesti.

Kokoelmiin valittu ja hankittu aineisto luetteloiitiin ja asiasanoitettiin Selma-tietokantaan, joka on kansalaisten käytettävissä Internetin kautta. Tietokantaan luetteloiitiin myös 377 pääasiassa kotimaista oikeustieteellistä aikakauslehtiartikkelia. Osa vuoden 2001 artikkelien luetteloinnista siirtyi uuden kirjastojärjestelmän käyttöönoton vuoksi seuraavalle vuodelle. Ennen siirtymistä uuteen kirjastojärjestelmään Selma-tietokanta huollettiin ja siitä poistettiin noin 19 800 tietuetta, minkä jälkeen tietokanta käsittää noin 352 000 tietuetta. Luettelointitiedot sisältyvät myös joko Linda-yhteisluettelotietokantaan tai Arto-artikkelitietokantaan.

Uuteen kirjastojärjestelmään siirtymisestä johtuvien tietokantojen huoltotyöt työllistivät erityisesti alkuvuonna. Tämä oli välttämätöntä, jotta järjestelmästä toiseen siirtyminen sujui mahdollisimman vähin muutoksikin uudessa järjestelmässä. Kirjojen osal-

ta tiedostonhuolto onnistui mutta kausijulkaisujen osalta edellisten vuosien epätarkkuudet siirtyivät uuteen järjestelmään ja aiheuttavat vielä pitkäksi aikaa tiedostonhuoltotyötä. Kirjaston koko asiasanasto käytiin läpi ennen uuden järjestelmän käyttöönottoa ja yhdenmukaistettiin Yleisen suomalaisen asiasanaston kanssa. Käytännössä yli 600 asiasanaa muutettiin sisällönkuvailutiedoissa uudeksi kevään kuluessa. Myös tietoverkkojen tuomat uudet vaatimukset yhtenäisistä asiasanastoista ja se-lausta helpottavista luokituksista pyrittiin samalla ottamaan huomioon.

Syksyllä tuotettiin asiasanastosta verkkoversio, joka palvelee erityisesti muita oikeudellisia kirjastoja ja yleisiä kirjastoja. Samoin parannettiin kotimaisen juridisen bibliografia-aineiston haettavuutta uudessa järjestelmässä. Yhteistyötä valtioneuvostoiden seurantajärjestelmän ja valtioneuvoston asiasanaston kanssa kehitettiin edelleen.

Elki-linkkitietokantaa kehitettiin mm. lisäämällä mahdollisuus seurata uusimpia

linkkejä. Elkin sisältö keskittyy yhteiskunnallisen ja oikeudellisen tiedon ohella Euroopan unioniin, kansainvälisiin järjestöihin ja eri maiden kansanedustuslaitoksiin. Kaikkiaan Elki sisältää tällä hetkellä noin 3 300 linkkiä. Elki on kirjaston käytetyimpiä tiedonlähteitä.

Kokoelmien evaluoinnista, seulonnasta sekä vanhentuneiden ja epäajankohtaisten julkaisujen poistamisesta on tullut osa kirjaston jatkuvaa toimintaa, joka tärkeydessään vastaa uuden kirjallisuuden valintaa. Työ on välttämätöntä kokoelman laadulle. Myös kirjaston varastotilat ovat rajalliset. Tavoitteena on, että kokoelmien vuotuinen kartunta ja poistot vastaavat toisiaan. Kertomusvuonna tämä tavoite saavutettiin erinomaisesti, sillä kokoelmista poistettiin yhteensä 9 530 nidosta, mikä merkitsee 241 hyllymetrin poistoa. Poistettua aineistoa siirretään pääsääntöisesti Varastokirjastoon, Kuopioon, siltä osin kuin sitä ei ole ennestään sen kokoelmissa. Tarvittaessa julkaisut ovat nopeasti sieltä lainattavissa.

Virkamiesten ja valiokuntien käsikirjastoihin hankittiin tänä vuonna 1 448 nidosta.

Määrällisesti se on enemmän kuin mitä kirjaston kokoelmiin ostettiin uutta ulkomaista kirjallisuutta. Käsikirjastoista ja kansanedustajien työhuoneistaan poistamaa kirjallisuutta on liitetty kirjaston kokoelmiin tai lähetetty Varastokirjastoon. Aineistoa on tarjottu myös kirjaston asiakkaiden poimittavaksi poistettujen kirjojen kärryistä.

Elektronisten aineistojen hankinta on pysynyt ennallaan. Niiden hankinnoissa pyritään yhteistyöhön ja yhteishankintoihin sekä yliopistokirjastojen (FinELib) että valtioneuvoston tietopalvelujen (Valtipa) kanssa. Elektronisten aineistojen valinnassa ja hankinnassa on etusijalla aineiston käytettävyys eduskuntatyössä. Hankintojen suunnittelussa, valinnassa ja sopimusneuvotteiluissa on tehty kiinteää yhteistyötä sisäisen tietopalvelun kanssa.

Edellisten vuosien tapaan aikakauslehtiä koteloitiin sidottamisen asemasta. Sidottujen valtiopäiväasiakirjojen varastosta jaettiin asiakirjoja kansanedustajille, valiokunnille ja eduskunnan virkamiehille sekä kirjaston kanssa vaihtosuhteessa oleville kirjastoille.

5 Eduskunnan arkisto

Arkistolainat	130 käyttökertaa
Kopioitoimitukset yhteensä.....	2 446 kpl
näistä eduskunnalle	1 213 kpl
Arkistosiirrot	444 yksikköä
Mikro kuvautettu aineisto	
tallefilmit	742 korttia
käyttöfilmit	822 korttia
kopiot vaihtokirjastoille.....	657 korttia
Arkiston tiedonhauk	128 toimeksiantoa
Arkistoon liittyvä neuvonta ja ohjaus.....	188 toimenpidettä

Arkiston toiminta painottui vuonna 2001 edelleen sisäisiin kehittämishankkeisiin. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian arkistosääntö valmistui ja hyväksyttiin joulukuussa. Valtiopäivätyön ja kansainvälisten asiain yksikön arkistonmuodostussuunnitelmat etenivät kertomusvuonna niin pitkälle, että ne tulivat hyväksymistä vaille valmiiksi. Valtiontalouden tarkastusviraston arkistonmuodostussuunnitelman tekeminen aloitettiin.

Keskusarkistoon tehtiin kertomusvuonna 52 arkistosiirtoa ja luovutusten määrä nousi 444 säilytysyksikköön. Lähes 38 % siirretyistä asiakirjoista liittyi valtiopäivätyöhön. Tavallista runsaammin vastaanotettiin taloushallinnon asiakirjoja pääosin vuosilta 1907—1967. Erilliskokoelmiin tehdyistä luovutuksista mainittakoon Nuorten parlamentin pöytäkirja vuodelta 2000, Yhdessä kävellen -vetoomus ja Kansallisen Senioriliiton 30-vuotisviesti (adressi).

Vanhojen arkistojen kunnostaminen jatkui vuoden 1897 valtiopäivien valiokunta-asiakirjojen järjestämisellä. Lisäksi kertomusvuonna valmistui tiloimiston arkiston järjestäminen ja seurlonta erillisen projektin avulla. Jonkin verran liitettiin hajanaisia asiakirjoja oikeisiin arkistoyhteyksiinsä.

Arkiston asiakirjojen käyttö vilkastui (14 %) vuoteen 2000 verrattuna. Eduskunnan ulkopuolisten asiakkaiden määrä samoin kuin perinteisesti suosituimpien valiokunta-asiakirjojen käyttö laskivat lievästi. Hallinnon asiakirjojen käyttö sen sijaan nousi selvästi. Tietopalvelutoimeksiannot vähenivät jonkin verran ja ulkopuolisten ja eduskunnan sisältä tulleiden toimeksiantojen määrät olivat lähes tasasuuret.

Neuvonta ja opetus vähenivät määrältään selvästi. Asiakirjoista annettujen kopioiden määrä jatkoi kasvuun, mutta suhteellisen vähän. Asiakirjojen mikro kuvauksessa toteutui talle- ja käyttöfilmien osalta noin 40 %:n nousu.

Veteraanikansanedustajien muistitietoprojektin työtä on tehty aikaisempien vuosien tapaan. Keskeisin edellytys työn menestymiselle on kuluneenakin vuonna ollut hyvä haastatteluyhteistyö entisten edustajien kanssa.

Vuonna 2001 haastateltiin 11 veteraanikansanedustajaa, näistä kertyi yhteensä 71 tuntia nauhoituksia. Tähän mennessä haastateltuja on kaikkiaan yhteensä 248 ja nauhoitusten määrä on yhteensä 1 388 tuntia. Litteroituja sivuja valmistui vuoden aikana 2 520, kaikkiaan sivuja on tähän mennessä kertynyt 33 560.

Suurin erillinen työtehtävä oli jo valmistuneen aineiston tuottaminen CD-ROM-muotoon, erityisesti Eduskunta 100 vuotta -tutkimusprojektin käyttöön. Tietohallintotoimistosta saadun tuen turvin saatiin 186 haastattelua skannattua sisällysluetteloinen/tiivistelmineen. Varsinainen tavoite, muistitietoarkiston haastattelukohtaisten CD-ROM -tiedostojen tuottaminen kuitenkin siirtyi.

Eduskunnan valokuvaprojektissa on jatkettu valokuvien hankintaa ja käyttöä kos-

kevien sopimustekstien hiontaa erityisesti tekijänoikeuksien näkökulmasta. Lisäksi on kehitelty valokuvarekisterin ylläpitoon tarvittavaa tietokantaohjelmistoa ja valokuvien luokittelua.

Valtioneuvoston arkistonhoitajien yhteistyöryhmä on jatkanut kuukausittain toistuvaa yhteydenpitoa. Arkiston edustaja on osallistunut Edusnet-historiaprojektin työskentelyyn. Kansainväliset kontaktit ovat olleet aiempaa vähäisemmät osaksi henkilökunnan vaihdosten vuoksi.

6 Näyttelyt

Uuden perustuslain merkeissä Eduskunnan kirjasto ja Valtion taidemuseo toteuttivat yhteistyössä kaksiosaisen Oikeuden kuva -näyttelyn, joka avattiin 4.10.2000. Näyttelyn oikeutta symboloivat taideteokset olivat esillä Ateneumissa tammikuun loppuun 2001. Näyttelyn toinen osa oli näytteillä Eduskunnan kirjastossa aina joulukuun loppuun 2001. Se kertoi oikeuden symboliikasta esinehistorian näkökulmasta. Näyttelyistä valmistui keväällä diasarja, jota voidaan esittää näyttelyiden päätyttyä. Lisäksi kesällä valmistui tiivis suomen- ja ruot-

sinkielinen oheisjulkaisu Oikeuden symboli- maailmasta Suomessa.

Näyttelyn asiantuntijaesittelyjä järjestettiin vuonna 2001 yhteensä 16 kertaa ja koko näyttelyn aikana 35 kertaa. Lisäksi oli päivittäisopastuksia. Näyttely sai hyvin julki-suutta joukkoviestimissä. Näyttelystä on julkaistu useita artikkeleita (yhteensä projektin aikana 20 lehtiartikkelia) yms. sanoma- ja aikakauslehdissä sekä alan ammattilehdissä. Näyttely esiteltiin TV:ssä sekä useamman kerran radio-ohjelmassa.

7 Henkilöstö

Eduskunnan kansliaan perustettiin 1.1.2001 lukien tieto- ja viestintäyksikkö, jonka alayksiköksi Eduskunnan kirjasto siirtyi henkilöstöineen. Ylikirjastonhoitajan nimike muuttui Eduskunnan kirjaston johtajaksi. Sisäisen palvelun palvelujohtajan nimike muuttui tietoverkkoasiantuntijaksi ja palvelukokonaisuuden hallinnollinen johto siirtyi kirjaston johtajalle.

Maaliskuun alusta kirjaston virastopalvelu siirtyi osaksi hallintotoimiston virastopalvelua. Samalla kolme virastoavustajan virkaa viranhaltijoineen siirtyi hallintotoimistoon.

Heinäkuun alusta muuttui neljän toimistosihteerin nimike palveluneuvojaksi ja yksi tietopalvelusihteeriksi. Yhden tietoasiantuntijan nimike muuttui tutkijan nimikkeek-

si 15.9.2001. Avoimena ollut tutkijan virka siirrettiin sisäiseen tietopalveluun 15.9.2001 lukien.

Johtava tietoasiantuntija Inkeri Nieminen jäi eläkkeelle 1.1.2001 lukien ja osastosihteeriksi Marjatta Kytölä 1.2.2001 lukien. Palvelujohtaja Marita Turpeinen erosi kirjaston palveluksesta 1.2.2001 tultuaan nimitetyksi Taideteollisen korkeakoulun kirjaston johtajaksi. Johtava tietoasiantuntija Marjaana Kinnunen nimitettiin 1.3.2001 lukien hallintotoimistoon apulaistoimistopäälliköksi. Tutkija Heli Vainio nimitettiin 1.3.2001 lukien tutkijan virkaan sisäisessä tietopalvelussa, jossa hän on työskennellyt määräaikaisessa virkasuhteessa virkavapaana kirjaston virastaan vuodesta 1996 lukien. Arkistopäällikkö Riitta Sihvonon nimitettiin 1.9.2001 lukien Turun maakunta-arkiston johtajaksi. Osastosihteeriksi Anja Mattila siirtyi 1.11.2001 hallintotoimistoon henkilöstösihteeriksi.

Tutkija, FM Virpi Johansson nimitettiin 1.5.2001 lukien palvelujohtajaksi. Johtavaksi tietoasiantuntijaksi 1.7.2001 lukien nimitettiin YTM Sari Pajula (oikeudellinen tieto) ja VTL Timo Turja (yhteiskuntatieto). YTM Kristiina Hakala nimitettiin tutkijan virkaan 1.7.2001 lukien. Arkistopäälliköksi nimitettiin FM Juhani Lomu 15.11.2001 lukien.

Kertomusvuoden lopussa kirjastossa oli 51 vakinaista virkaa.

Virkavapaana omasta virasta työskenneltiin toisessa eduskunnan virassa, Taideteollisessa korkeakoulussa, opetusministeriössä ja Helsingin yliopistossa. Vuoden alusta yksi vakinainen virkamies siirtyi osa-aikaeläkkeelle.

Vakinaisten virkamiesten lisäksi kirjas-

tossa työskenteli eripituisina jaksoina 15 henkilöä. He hoitivat vakinaisten virkojen sijaisuuksia ja toimivat määräaikaisissa tehtävissä yhteensä 7 vuotta 2 kuukautta. Lisäksi kirjastossa suoritti palvelustaan siviilipalvelusmies 11 kuukauden ajan.

Vuosilomia, säästövapaita ja lomarahavapaita pidettiin yhteensä 7 vuotta 9 kuukautta, mikä on työajasta 15,1 %. Lomia pidettiin keskimäärin 45 päivää/henkilö. Sairauspoissaoloja oli yhteensä 1 vuosi 5 kuukautta eli 2,8 % työajasta.

Henkilökunnan koulutukseen ja kirjastojen väliseen yhteistoimintaan käytettiin 3,3 % työajasta ja 2,1 % virkapalkoista. Koulutusmenot ja koulutukseen käytetyt palkkakulut muodostivat yhteensä 2,76 % kirjaston kokonaisbudjetista. Koulutuksen painopisteenä oli uuteen kirjastojärjestelmään perehtyminen.

Kirjaston henkilökunta osallistui aktiivisesti alan kotimaisiin ja kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin ja kokouksiin. Useissa kirjasto- ja tietopalvelualan kehittämishankkeissa oli edustus myös Eduskunnan kirjastosta. Valtipa-yhteistyö valtioneuvoston tietopalvelujen kanssa jatkui aktiivisena. Luottamustehtäviä oli eduskunnan piirissä mm. naisverkoston sihteeriksi, TENÄn hallitus ja EMOn puheenjohtaja ja kirjastoalan järjestöissä mm. Signumin päätoimittaja ja EBLIDAn hallituksen jäsen. Kirjastoalan koulutustilaisuuksissa annettiin opetusta ja osallistuttiin tilaisuuksien suunnitteluun.

Sisäinen tiedottaminen hoidettiin pääosin kirjaston oman intranetin Sisäpiirin ja sähköpostin välityksellä. Henkilöstölehti Tiimalasi ei ilmestynyt enää. Vuoden aikana ei noussut esille aiheita kutsua koolle henkilökunnan kokouksia.

Julkaisut

Agentit tietotyön tukena. Toim. Päivikki Karhula. (Eduskunnan kirjaston tutkimuksia ja selvityksiä, 6). Helsinki, 2001. 98 s.

Ajankohtaista Eduskunnan kirjastossa. Helsinki, 2001:1—2.

Eduskunnan kirjasto 2000 : näin palvelu syntyy. Helsinki, 2001. 17 s.

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2000. Helsinki, 2001. 21 s.

Eduskunnan kirjaston käyttöopas. Helsinki, 2001. 16 s.

EU-uutuusluettelo. Ilmestyy verkossa <http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Home/Julkaisut/euluett.htm> 16 nroa 2001.

Johansson, Virpi, Toimintaprosessien kartoituksella tietoa työn kehittämiseen: Eduskunnan kirjaston prosessikartoituskokemuksia. *Signum* 8/2001, s. 169—171.

Kansanedustajien uutuusluettelo. Ilmestyy verkossa <http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Home/Julkaisut/kedluett.htm>. 16 nroa 2001.

Karhula, Päivikki, Agentit tietopalvelutyön tukena. *Agentit tietotyön tukena*, s. 21—47.

Kinnunen, Marjaana, Oikeuskirjastotoiminta Suomessa : Eduskunnan kirjasto oikeuskirjastona. *Signum* 1/2001, s. 10—13.

Laaksovirta, Tuula H., Kontekstista toiseen: Eduskunnan kirjasto eduskunnan kanslian osaksi. *Signum* 5/2001, s. 104—108.

Luomala, Matti, Eduskunnan kirjasto. *Helsingin ekonomit* 8/2001, s. 17.

Oikeuden symbolimaailmasta Suomessa = Rättvisans symbolvärld i Finland. Toim. Virpi Harju. Helsinki : Eduskunnan kirjasto ja Valtion taidemuseo, 2001. 84 s.

Pajula, Sari, Kokemuksia BullsEye -ohjelman käytöstä oikeudellisen tiedon seurannassa. *Agentit tietotyön tukena*, s. 76—78.

Pajula, Sari, Oikeudellisen tiedon verkkopalvelut Eduskunnan kirjastossa. *Lakimies* 1/2001, s. 180—182.

Riksdagsbibliotekets berättelse för 2000. Helsingfors, 2001. 21 s.

Kirjaston henkilöstö 31.12.2001

Virka	Nimi ja oppiarvo
Eduskunnan kirjaston johtaja	Laaksovirta, Tuula H., YTT, dosentti
Johtava tietoasiantuntija	
oikeudellinen tieto , vv.	Pajula, Sari, YTM
” ” , ma.	Kokko, Marjut, OTK
Johtava tietoasiantuntija	
yhteiskuntatieto	Turja, Timo, VTL
Johtava tietoasiantuntija	
eduskuntatieto	Puttonen, Kaarina, FM
Kokoelmapalvelu	
Palvelujohtaja	Hirsivuori, Jorma, VTM
Tietoasiantuntija , oa.	Hakala, Aune, FM
” , ma.	Latvus, Marjatta, FM
”	Mäkelä, Kaarlo, VTM
Tietopalvelusihteeri	Siunala, Riitta, FM
” , ma.	Auvinen, Saija, merkonomi
”	Clavert, Violette, FM
”	Heinimaa, Tapio, merkonomi
” , vv.	Häkkinen, Merja, merkonomi
Osastosihteeri	Kuusniemi, Hannele, merkonomi
Palveluneuvoja	Syväluoma, Mirja
”	Luotonen, Maria-Leena
”	Palmunen, Airi, HuK
”	Salakari, Sirkku-Marja
”	Tuhkasaari, Anneli
”	Åhlberg, Anneli
Neuvonta- ja arkistopalvelu	
Palvelujohtaja	Heikkilä, Marjatta, FM
Arkistopäällikkö	Lomu, Juhani, FM
Tietoasiantuntija	Lehto-Toivakka, Marketta, YTM
”	Rantala, Eila, FM
Amanuenssi	Kaitaharju, Pirkko, FM
” , vv.	Pakarinen, Mirja, OTK
” , ma.	Schwartz, Anne, HuK
” , ma.	Venesvirta, Tarja, FM
Informaatikko , vv.	Korkeila, Sirkka-Liisa, HuK, merkonomi
” , ma.	Kurtti, Tuula, HuK, merkonomi
Osastosihteeri	Pakarinen, Mirja, OTK
”	Haukka, Hilppa
”	Salasmaa, Hilikka
”	Voutilainen, Heikki
Tietopalvelusihteeri , oa.	Kajava, Eija
”	Kämäri, Lassi, merkonomi
”	Tiainen, Aini, merkonomi

